

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2—, do 100 vrt 250 Din, večji inserati petič vrsta 4— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Grozna katastrofa južnoameriškega parnika

Čilski potniški parnik „Mira Flores“ se je iz neznanega vzroka potopil v par minutah in potegnil s seboj v globino skoro vse potnike in mornarje

— London, 20. avgusta. »Morning Post« poroča, da je zadela čilski parnik »Mira Flores« enaka katastrofa kakor svojčas italijanski parnik »Principessa Manfreda«. Parnik je odplul dobro zaseden s potniki iz luke Maulin. Ob izlivu istoimenske reke se je parnik nenadoma in sicer tako naglo potopil, da se je rešilo le par ljudi, dočim je večina potnikov in skoraj vsa posadka utonila. Računa se, da je utonilo nad 100 ljudi. Kako je katastrofa nastala, še ni pojasnjeno.

— Santiago de Chile, 20. avgusta. Danes je bil objavljen kratek uradni komunik, ki ugotavlja, da je zadela potniški parnik »Mira Flores« nesre-

ča, pri kateri je utonilo po dosedanjih ugotovitvah 75 oseb. Več potnikov še pogrešajo.

— Newyork, 20. avgusta. Po semkaj dospelih vesteh je katastrofa potniškega parnika »Mira Flores« mnogo hušja, kakor pa priznavajo v uradnih krogih. Parnik je bil nabito poln potnikov in izletnikov, ki so hoteli potovati deloma v Evropo, deloma pa vzdolž čilske obale. Tik ob izlivu reke Maulin, kjer je parnik naporno manevriral, da bi presekala rečni tok, se je začela ladja naglo pogrezati. Predno so se potniki prav zavedli, kaj se je zgodilo, je bil zadnji del ladje že pod vodo. Večina potnikov je v obupu poskakala v morje, le malo število se jih je rešilo v re-

šine čolne, izmed katerih pa sta se dva potopila, ker sta bila preobremenjena. Nadaljne podrobnosti še niso znane, računa pa se, da je utonilo okrog 150 ljudi. Na lice mesta so bile takoj odpelane druge ladje, da skušajo rešiti, kar se še rešiti da. Potapljaljoči parnik »Mira Flores« je poslal le dva kratka brezžična klica na pomoč, nakar je njegov radioaparar utihnil. Vsa vprašanja sedanjih potnikov in v bližini se nahajajočih ladij so ostala brez odgovora, iz česar se sklepa, da se je parnik silno naglo pogreznil.

»Mira Flores« je bil srednjevelik potniški parnik starejše konstrukcije. S posadko vred je bilo na krovu prostora za 500 ljudi.

Vlada sestavlja odgovor na italijansko protestno noto

Posvetovanja v zunanjem ministrstvu. — Vlada bo baje sprejela vse težke italijanske pogoje. — Rimski poslanik poklican v Beograd. — Dr. Korošec pride jutri na Bled.

— Beograd, 20. avgusta. V Beogradu vlada na zunaj absolutno politično mrtvilo. Tem živahnosti pa je za kulisami, kjer se vrše na vse strani posvetovanja in konference. Dočim so se vladni poslanci večinoma razšli na svoje domove in so ostali v Beogradu le člani vodstev, so ministri zbrani skoraj polnoštevilno in neprestano razpravljajo o položaju. Na eni strani je notranja situacija taka, da se napoveduje skorajšnji konec režima dr. Korošca, na drugi strani pa je protest Italije radi incidentov v Dalmaciji povzročil veliko vznemirjenje, ker je sedaj jasno, da si vlada tudi za ceno te ratifikacije ni pridobila Italije, temveč je ta postala le še bolj agresivna.

Včeraj je vlada zlasti v zunanjem ministrstvu velika živahnost. Zastopnik zunanjega ministra dr. Šumenkovič se je zvečer vrnil iz Zlatibora, kjer se je mudil na posvetovanju pri zunanjem ministru dr. Marinkoviću. Danes jutraj je prišel na vse zgodaj v svoj

kabinet, kjer je skupno z višjimi uradniki sestavljal odgovor na italijansko protestno noto. Odgovor bo vlada še danes odobrila, nakar bo izročen italijanskemu poslaniku. Zatrjuje se, da bo prihodnje dni pozvan iz Rima naš tamošnji poslanik, da poroča o situaciji in da dobi nova navodila. Glede odgovora se izve le toliko, da bo vlada osvojila vse italijanske zahteve in bržkone tudi zahtevo po mešanji anketi, ki naj ugotovi krivice. Ob enem bodo vsi odgovorni uradniki iz Dalmacije pozvani na odgovor, oblasti pa bodo dobile še strožji nalog, naj za vsako ceno zatro protitalijanske demonstracije in vsak pokret, ki je v zvezi z ratifikacijo nettunskih konvencij.

Ministrski predsednik bo drevi odpotoval na Bled, da poroča kralju o položaju. Policija je že izdala primerne ukrepe, da ga zaščiti pred eventualnimi incidenti.

Razkroj vladnih strank v prečanskih krajih

Beograd, 20. avgusta. Razpad srbijskih vladnih strank v prečanskih krajih postaja od dne do dne očitnejši. Radikalna, zlasti pa demokratska stranka sta na Hrvatskem, v Slavoniji, Dalmaciji in deloma tudi v Vojvodini izgubili vse svoje pristaješe. Po ratifikaciji nettunskih konvencij so zapustili stranko še oni maloštevilni pristaješi, ki so po umoru hrvatskih narodnih poslancev v Narodno skupščini iz opotrtosti te še ostali v stranki. Sedaj pa je zavzel pokret za izstop iz vladnih strank in priključitev h KDK take dimenzije, da je začelo merodajne kroge resno skrbeti, kam bo to dovedlo. Včeraj se je vršila v Karlovcu izr. skupščina davidovičevcev, na kateri so soglasno sklenili, da korporativno izstopijo iz stranke in se priključijo KDK. Tudi med subotičkimi radikali, kjer je Vukičević najprej povzročil razcep v organizaciji, je prišlo do popolnega preokreta. Najuglednejši člani zapuščajo stranko in vstopajo v SDS, deloma tudi v HSS.

Še v slabšem položaju pa so hrvatski klerikalci, ki imajo samo še firmo stranke, pristaješe na nobenega več. Danes dopoldne se je vršila v ministrski sobi Narodne skupščine dolgotrajna konferenca obeh »sotrpilov« ministra Barića in Ljube Davidovića. Konferenci sta prisostvovala tudi frančiškanska provincijala Grabić iz Splita in Frantič iz Mostara. Na konferenci so razpravljali o tem, kako bi si zopet pridobili pristaješe na Hrvatskem, v Dalmaciji in v Bosni. Kaj so ukinili, ni znano.

Radikali se zanašajo še vedno na vladno moč. Vukičević bo sklical za jutri posvetovanje svojih pristaješev, na katerem bodo razpravljali o ukrepih, ki jih smatrajo za potrebne, da ohranijo svoje pozicije in preprečijo pokret za izstop stranke. Danes popoldne bo zasedal tudi radikalni glavni odbor, ki pa se bo bavil v glavnem s pobijanjem Vukičevićeve akcije. Tudi v glavnem odboru so zelo razburjeni radi izstopov iz stranke ter pripisujejo krivdo Velji Vukičeviću, ki ga smatrajo za glavnega krivca, da je prišlo do tako ostrih diferenc med radikali in KDK.

Kralj operiran v ustih

— Bled, 20. avgusta. Kralj je že pred odhodom na Bled obel v Beogradu na abscesu, ki se mu je pojavil pod nezdramim zobom. Ta absces je moral sedaj operativnim potom prerezati na Bledu na počitniškah bivajoči profesor beograjske kirurške klinike dr. Kostić, ki je po atentatu v Narodni skupščini operiral tudi Stepana Radicia. Včeraj je prof. Kostić ponovno pregledal operirano rano ter ugotovil znatno popoblsanje. Tudi bolečine so popustile. Dornava se, da bo v Suvorov prihodnje dni poklican beograjski dentist, naš rojak dr. Ku alt.

Dr. Trumbić o naši krizi

Budimpešta, 18. avgusta. S. Poslanec dr. Trumbić je sprejel urednika lista »Pesti Hirlap«, ter se z njim razgovarjal o položaju v Jugoslaviji. Dr. Trumbić je izjavil, da je položaj v Jugoslaviji zelo resen in delikaten. Bili so umorjeni trije hrvatski poslanci, med njimi Stepan Radić. Važno je dejstvo, da je bil Stepan Radić umorjen kot vodja Hrvata. Zato se hrvatski poslanci ne morejo vrniti v Narodno skupščino. Mentaliteta beograjske vlade je tako intransigentna, da se ne more misliti na zблиžanje in na sporazum. Edina rešitev je ta, da beograjski gospodje opuste svoja imperialistična stremjenja in svoje vztrajanje pri hegemoniji.

Vlada obupno išče denar na vse strani

Državne blagajne so prazne. — Uradni podatki o dolgovih se ne objavljajo več. — Iskanje posojila v Franciji in pri angleških bankah.

— Beograd, 20. avgusta. Z dobro poučene strani je dobil vaš dopisnik sledeče zanimive informacije o stanju državnih financ in o prizadevanju vlade, da pride čimprej do kakšnega posojila:

»Državne blagajne so dobesedno prazne, tako da vlada nima niti kritja za tekoče, v računu predvidene izdatke. Tako se je zgodilo, da so ostali mnogi državni uslužbenci, pa tudi duhovščina brez plač 1. avgusta in jih dobivajo še le polagoma tekom meseca, kakor pa davčni uradi odvajajo zbrani denar iz iztirjanj davkov. Vlada je bila radi tega prisiljena, izdati brzobojno naredbo, naj vsi davčni uradi brezobzirno iztirjajo davčne zaostanke. Jasno je, da se bo to odlok posebno strogo izvajal tam, kjer davčna uprava precizno funkcijonira, a to je v prečanskih krajih, zlasti v Sloveniji in na Hrvatskem. Če mora vlada tik pred volitvami se-gati po tako nepopularnih sredstvih, da napoli državne blagajne, je to pač najjasnejši dokaz, kako slabe so državne finance.«

»Doselej je bila vedno praksa, da so »Službene Novine« objavljale letne dolgove in statistiko Narodne banke, v zadnjem času pa se je to opustilo. Naše finance so namreč take, da ima vlada dovolj vzroka, da prikriva njihovo pravo stanje. V finančnih krogih pa tudi mnogo razpravljajo o tem, kar je izginilo posojilo v višini 12 milijonov dolarjev, ki ga je država nedavno najela v Ameriki. Tudi izplačila iz Blairrovega posojila so brez sledu izginila. Sumi se, da jih je vlada uporabila za kritje rednih proračunskih izdatkov, ne pa v namene, za katere je bil ta denar določen. To se bo seveda kruto

maševalo, ker bo treba ta denar vračati iz rednega proračuna. Davki so letos strahovito nazadovali in ne bodo dosegli niti dveh tretjin v proračunu predvidene vsote.«

»V tej hudi stiski, ki postaja z dneva v dan večja, si vlada na vse načine prizadeva, kako bi najhitrejšim putem prišla do kakšnega posojila. Na vse strani so bili razposlani emisarij, ki iščejo kredita. Tako mi je znano, da se poteguje vlada za posojilo v Franciji. Posojilo bi znašalo 500—800 milijonov. Vlada je pripravljena, priznati in plačati stare srbske dolgove Franciji v zlatu, samo da pride do denarja. To bi bila za državo nedogledna katastrofa, ki bi je naše gospodarstvo ne moglo preboleti.

»Vlada pa se tudi sama ne zanaša dosti na inozemstvo in išče načina, kako bi doma prišla do denarja. Rigorozeje izterjavanje davkov ne bo rodilo zaželenega uspeha, ker se pač ne da iztisniti denarja tam, kjer ga ni. Zato se je vlada v najnovšem času obrnila na nekatere domače denarne zavode s prošnjo, naj bi izposlovali za državo kako večje posojilo. Zanimivo je, da se je vlada sedaj najprej zatekla v Zagreb in skuša najeti posojilo pri nekem zagrebškem denarnem zavodu. Ta banka naj bi stopila v stike z ostalimi denarnimi zavodi doma in v inozemstvu ter pripravila posojilo v znesku 3 milijard dinarjev. Od tega naj bi bi še izplačalo takoj 500 milijonov, ostanek pa v večjih obrokih. Zastopnik dotične zagrebške banke je te dni dospel v Beograd, da izve za podrobnosti te vladne ponudbe. To je zadnje upanje vlade.«

Velika Venizelosova zmaga pri grških volitvah

Volitve so se vršile med srditimi krvavimi spopadi. — Venizelos je dobil dvetretjinsko večino, Pangalos pa je propadel.

London, 20. avgusta. Po prvih vesteh so potekle včerajšnje volitve v Grčiji zelo krvavo. Skoraj po vsej državi je prišlo do srditih spopadov med venizelisti in pangalisti. Venizelos je kljub terorističnemu nastopu Pangalosa in njegovih pristaješev odnesel veliko zmago. V Atenah, Solunu, Trakiji in na Kreti je dobil absolutno večino. Nasprotno pa je po prvih rezultatih general Pangalos propadel. Podrobni rezultati volitev še niso znani.

Pri demonstracijah, ki so se vršile včeraj in na predvečer volitev, je bilo več mrtvih in mnogo ranjenih. V Atenah je prišlo do krvavega spopada pred volilnim lokalom pangalistov, pri katerem je sodeloval tudi general Pangalos.

los. Streljal je v množico iz samokresa ter po lastnem priznanju ubil več ljudi. Izgovarja pa se, da je ravnal v silobranu, ker je množica navalila nanj in njegove pristaješe. Uvedena je sodna preiskava.

Beograd, 20. avgusta. Glasom poročil iz Aten je dobil Venizelos pri včerajšnjih volitvah ogromno večino. Od 250 mandatov jih je dobila njegova skupina po dosedanjih ugotovitvah 170, računa pa se, da ji bo pripadlo še 15 do 20. Pangalisti so popolnoma propadli. Tudi Kafandaris, ki je kandidiral v Atenah, ni izvoljen. Podrobni rezultati bodo znani šele tekom jutrišnjega dne.

Letalski dan v Celju

— Celje, 20. avgusta. Včeraj jutraj sta kmalu po 7. uri prispeli iz Zagreba dve šolski letali tipa »Brandeburg«, ob pol 10. dopoldne pa še nala »Ljubljana« iz Ljubljane. »Brandeburg« sta poletela tudi do Zaleca, kjer je eden izmed njih spustil venec na grob slovenskega pilota Ludvika Pelaka, ki se je lani 31. oktobra smrtno ponesrečil na letališču v Novem Sadu. Ob 10. dopoldne so se pričeli na bivšem vojaškem letališču v Levcu pri Celju pasajirski leti, ki so trajali do 13. Prireditve sama se je pričela čez 4. popoldne. Na letališču se je zbralo 7000 ljudi iz mesta in okolice. Naprej sta se dvignila v zrak oba »Brandeburg«, fotografirala mesto in letališče ter metala eksplozivne bombe. V zraku so spustili tudi dve raketi, ki sta se po eksploziji lepo razvili v državnih in slovenskih barvah, nekako proti pol 5. so prispeli iz Zagreba trije ponesni »Potezi«, ki so izvajali zanimive skupinske lete in defileje. Komendant eskadrole je vrgele na letališče pismo, v katerem je sporočil pozdrave, ob nemem pa tudi obžaloval, da njegova letala ne morejo priletati, ker je letališče prekratko in premalo ravno. Po desetminutnem manevriranju so se »Potezi« vrnili proti Zagrebu, »Brandeburg« in »Ljubljana« pa so nadaljevali pasajirske polete. Zal pa sta se radi neprikladnega vremena oba »Brandeburg« kmalu pokvarila in morala s poleti prenehati. Izostati je morala tudi točka s padalom, tako da občinstvo ni prišlo na svoj račun in se je razhajalo razočarano. Po prireditvi se je vršila prosta zabava, zvečer pa je bil v Narodnem domu družabni večer za pilcete. »Ljubljana« se je vrnila že sinoči, Brandeburg pa morajo najprej poparviti.

Naše mnenje je, da bo treba v bodoče letalske prireditve, ki naj služijo propagandi tega izredno važnega prometnega in obrambnega sredstva, mnogo bolj skrbno pripraviti in preštudirati. Bolje nič, kakor pa prireditve, od katere odhajajo posetniki razočarani.

Miroljubna madžarska izjava

Budimpešta, 18. avgusta. g. »Petit Parisien« objavlja razgovor z bivšim madžarskim min. predsednikom Stefanom Friedrichom o zadnjem govoru češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša. Stefan Friedrich je izjavil, da je trditve dr. Beneša, da mir v Evropi še vedno ni definitivno in da se mora zanj še vedno vršiti boj, preveč pesimistična. V srednji Evropi vlada popoln mir in nihče ga ne misli motiti. Balkan je sicer nemiren, vendar pa niti tam napetost ni tako velika, da bi ogrozila mir. Prav tako ne ogroža miru avstrijsko priključitveno vprašanje. Tudi Madžarska ne more zaradi svojih neresenih gospodarskih problemov misliti na zunanje politične akcije, ki bi pomenile ogrožanje miru. Stefan Friedrich meni, da ogrožajo razne modifikacije in pridržki učinkovitost Kellogovega pakta. Mnogo važnejši za Evropo so gospodarski problemi kakor vsi diplomatski prepri. Med Nemčijo, Češko, slovaško in Avstrijo obstoja zelo intenziven trgovski promet, ki mu gre več važnosti kot vsem teoretičnim razglabljanjem. Produktivna sredstva Evrope se mora racionalizirati. S tako racionalizacijo se bo vzpostavilo ravnotežje med Berlinom, Pragom, Dunajem in Budimpešto.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0—228275, Berlin 0—13568, Bruselj 0—79177, Budimpešta 9.895—9.925 (9.91), Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 8.0068—8.0368 (8.0218), London 275.86—276.66 (276.20), Newyork 56.81—57.01 (56.91), Pariz 221.47—223.47 (222.47), Praga 168.21—169.01 (168.61), Trst 290.55—298.55 (297.55).
Efekti: Celjska 158—0, Ljublj. kreditna 128—0, Kreditni zavod 175—175 (175), Trbovlje 475—475 (475), Veveč 105—0, Ruše 285—285 (285), Kranjska industrijska 300—0, Stavbna 56—0, Šešir 105—0.
Lesni trg: Tendence nespremenjena. Zaključeni 3 vagoni bukovih nažamanih plohov, fco vag. nakl. post. po 43c.
INOZEMSKF BORZE.
Curih: Beograd 9.1275, Dunaj 73.22, Berlin 123.50, Milan 27.16, London 25.21, Pariz 20.30, Praga 15.3875.

Sameobrambna akcija dalmatinskih valstva

Vedno večje vznemirjenje radi posledic nettunskih konvencij. — Luški delavci bojkotirajo italijanske ladje. — Spopadi med italijanskimi in dalmatinskimi ribiči.

Split, 20. avgusta. Ogorčenje radi ratifikacije nettunskih konvencij v vsej Dalmaciji od dne do dne narašča. Izlivalni nastopi italijanskih državljanov, pa tudi postopanje naših oblasti, ki jim dajejo naravnost potuho, še bolj podčrtavajo škodljivost nettunskih konvencij. Ker vlada s silo zatira vsako demonstracijo in je prepovedala vse protestne shode, je začelo prebivalstvo samo spontano organizirati akcijo, da prepreči nadaljnjo ekspanzijo Italijanov v naši Dalmaciji. Tako so n. pr. luški delavci v vseh dalmatinskih lukah sklenili, da ne sme noben luški delavec pomagati pri pristanju italijanskih parnikov, niti izkrcavati ali vkrccavati blaga za italijanske parnike. Na ta način upajo, da se jim bo posrečilo preprečiti italijansko nakano, da z otvoritvijo novih italijanskih prog izpodrinejo naš pomorski promet. Delavci so tudi sklenili, da ne sme noben delavec sprejeti kakšnega mesta na italijanskih ladjah, prav tako pa so odločeni, da za vsako ceno zabranijo eventualno nastavljanje italijanskega delavstva na naših parnikih in v naših lukah.

Silno ogorčenje vlada zlasti med ribiči. Nettunske konvencije namreč dovoljujejo italijanskim ribičem, da smejo svobodno ribariti tudi v naših vodah. Seveda obstoja reciprociteta, ki pa je v praksi iluzorna, ker je notrdižno, da v italijanskih vodah, v kolikor bi prišle za naše ribiče v poštev, ni rib! V soboto je prišel cel oddelek italijanskih ribičev v bližino otoka Visa in Korčule. Med našimi ribiči in Italijani, ki so se

ponašali zelo izzivalno, je prišlo najprej do prepira, pozneje pa do krvavega pretepa. Končno so morale posredovati oblasti, nakar so italijanski ribiči odpluli. Po poročilih naših ribičev so italijanski ribiči navolili okrog 27 meterskih stotov plemenitih in 7 stotov drobnih rib. Dalmatinski ribiči naglašajo, da bo kmalu zmanjkalo rib tudi v naših vodah, ker love Italijani vse, kar jim pride v mrežo in ne upoštevajo naših ribarskih predpisov.

Težkoče nemške vlade

— Berlin, 20. avgusta. Odobritev kreditov za zgradbo dveh vojnih ladij je nalezla na hud odpor socializmov. Včeraj se je vršila ponovna seja socialnodemokratske parlamentarne frakcije, na kateri je predsednik Reichstaga dr. Loh predlagal resolucijo, naj bi se drugi in tretji obrok kreditov na vsak način odklonil. Vnela se je dolgotrajna in zelo viharina debata, tekom katere je državni kancelar izjavil, da bodo vsi socialistični ministri v tem slučaju podali ostavke. Končno je bila Lohbejeva resolucija z jedva 15 glasovi večine odklonjena.

Mussolini si ne upa iz Italije.

— Rim, 20. avgusta. Ker Mussolini na celoma noče potovati v inozemstvo, je po oblačitalijanskega poslanika v Parizu, da v imenu Italije podpiše Kelloggov protivojni pakt.

Klerikalna skrb za finančno samostojnost Slovenije

Pod kleroradikalno vladno so se državna davčna bremena v Sloveniji zvišala, razen tega pa smo dobili še občutne oblastne davčine.

»Slovenec« trdi, da okrožnica, ki je bila poslana iz finančnega ministrstva podrejenim davčnim oblastem, ne vsebuje nobene pooblastitve v izterjevanju davkov, zlasti pa ne nobenih novih davkov, kako naj se davki izterjujejo. Razen tega laže prav po klerikalno, da to priznavajo tudi listi SDS, ki da opirajo vse svoje pisanje samo na to, da se v okrožnici vsakim uradom naroča, naj poroča vsakih deset dni finančnemu ministru o stanju izterjanih davčnih zastankov.

Zakaj »Slovenec« ne objavi okrožnice, da bi javnosti na ta način najbolj jasno dokazal, kako je nedolžna? Vse, kakor okrožnice niso poslali iz Beograda samo zaradi tega, da bi pomnožila arhive v davčnih uradih, ampak zato, da se povzra finančni efekt izterjevanja davkov.

Napredni listi nikakor ne opirajo svojih trditvev samo na dejstvo, da morajo davčni uradi poročati vsakih deset dni o stanju izterjanih davčnih zastankov, temveč predvsem na dejstvo, da je bila okrožnica izdana brzojavno, da ta okrožnica naroča, naj se davki izterjujejo brez oziroma in da morajo davčni uradi poročati telefonično ali brzojavno vsakih deset dni, koliko so že izterjali, kar naj jim onemogoča vsako odlašanje in vsako obzirnost v izterjevanju.

To so dejstva, ki jih »Slovenec« dodeljeva se ni ovrnil in ki jih more ovrniti samo na ta način, da objavi okrožnico, ki jo je izdal finančno ministrstvo podrejenim davčnim oblastem in na podlagi katere te davčne oblasti izjavljajo, da jim je nemogoče vsako odlašanje rubežni in prisilne prodaje.

Kar se tiče »Slovenčeve« trditve, da

gre naprednim listom samo za to, da bi vzbudili v javnosti mnenje o nastopu novega strožjega kurza v davčni politiki, ker so državne blaginje prazne, pa vprašamo glasilo slovenskega premijerja, zakaj ne pove, koliko so se javne davčne Slovenije zmanjšale, odkar sodeluje SLS v vladi?

Dejstvo je, da je Slovenija plačala v l. 1926, ko klerikalcev še ni bilo v vladi, samo 221.857.233 Din direktnih državnih davkov, l. 1927, ko so klerikalci sodelovali v vladi, pa 228 milijonov 648.218.59 Din, torej 7 milijonov Din več kakor prejšnje leto.

Da teh 7 milijonov dinarjev, katerim se pridružijo še milijoni avtomatično naraslih doklad in pa oblastnih davščin, ne predstavljajo mačkinih solz za izčrpano Slovenijo, ki poleg bogate Vojvodine plačuje sorazmerno največ davkov in kjer je gospodarska kriza občutnejša kakor kje drugod, mora biti jasno vsakemu slepcu. Klerikalci so zgradili slovensko »samostojnost« na ta način, da so povečali državne davke in vpeljali še nove oblastne davke. »Decentralizacijo« finančne uprave so izvedli tako, da plačujemo v Beograd še več kakor prej in da ostane doma še manj denarja.

Naj objavi »Slovenec« številke, s katerimi bo ovrnil te naše navedbe. Naj pove, v koliko je ugodila sedanja vlada po znižanju davčnih bremen zahtevam in željam ljubljanske zbornice TOI, v kateri imajo večino klerikalci. Številke govore dovolj jasno, da se je pritisk davčnega vijaka pod kleroradikalno vladno povečal do neznanosti. Od klerikalnih obljub in zavijani slovensko gospodarstvo nima ničesar.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Tri železniške nesreče. — Velik požar v Splitu. — Zagoreni umor v Beogradu. — Izgred pijanega vojaka. — Če se deca igra s puško.

V noči od sobote na nedeljo je povozil ekspresni vlak, ki je prihajal iz Beograda, na postaji Blinjski kut nekega kmeta. Odrezal mu je desno nogo pod kolonom, razen tega mu je pa še prizadel težke poškodbe na glavi in na obeh rokah. Ponesrečenega kmeta so našli šele okrog pol 3. ure jutraj ob železniškem tiru, toda bil je že mrtev. V mrtvecu so spoznali okrog 30 let starega samskega posestnikovega sina Petra Pujsa iz vasi Dr. ljače pri Sunji. Preiskava še ni mogla ugotoviti, ali se je zgodila nesreča, ali pa gre za samomor. — V soboto popoldne so pripeljali v bolnico v Novi Gradiški železniškega delavca Gjuro Milokarja, katerega je povozil med postajama Rakič in Okučani neki tovorni vlak. Delavec je bil zaposlen pri gradnji drugega tira na progi Zagreb — Beograd. Ker ni bil dovolj previden, ga je zgrabila lokomotiva tovornega vlaka in ga težko poškodovala na desni strani hrbta. — Pri delu na isti progi se je v soboto popoldne pripetila še ena nesreča med postajama Orlovac in Sibinj pred Slavovskim Brodom. Na novozgrajenem tiru je peljal vlak, ki dovažal delavcem za progo potrebni material. Nenadoma je padel z vagona progovni delavec Josip Orešković in prišel pod kolesa, ki so mu odrezala levo nogo v stegnu. Dasiravno je bil takoj prepeljan v brodsko bolnico, je kljub zdravniški pomoči kmalu izdihnil. Tudi ta nesreča se je pripetila radi delavčeve neprevidnosti.

V soboto zvečer je izbruhnil v veliki cementni tvornici »Majdan« v Solinu, ki se nahaja v neposredni bližini Splita velik požar, ki je trajal do jutra. Tvornica je last »Splita«, delniškega društva za proizvodnjo Portland cementa in je v celoti v italijanskih rokah. Požar se je razvijal s tako veliko naglico in silo, da ga ni bilo mogoče pogasiti. Ogenj se je pojavil pri električnem motorju pod streho, najbrže radi iskre, ki je skočila iz stroja. Prvo pomoč so nudili v tovarni zaposleni delavci, kmalu nato pa je prispelo spitsko gasilno društvo z vsem potrebnim orodjem. Požar je bil okrog polnoči lokaliziran, vendar so se pojavljali posamezni plameni na raznih koncih in krajih pogorišča vse do ranega jutra. Tvornica trpi veliko škodo, ker je popolnoma zgorelo nad 150 metrov strehe, malone popolnoma uničenih je 10 peči, popolnoma neuporabni pa sta dve zračni železnici. Celokupna škoda še ni točno ugotovljena, vendar jo še sedaj cenijo na več milijonov dinarjev. Tudi pravi vzrok požara še ni ugotovljen. Tvornica je proti požaru visoko zavarovana in je vsa škoda krita z zavarovalnico. Po kapaciteti produkcije je bila to ena največjih tvornic v državi. Čim bo komisija ugotovila škodo, bodo tvornico prezidali in popravili ter se bo z delom čimprej nadaljevalo.

Včeraj jutraj je zaslísal službojuči stražnik v Beogradu v bližini »Narodne kuhinje« obupne klice: »Lopovi! Ubijalci! Zandari, na pomoč!« Službojuči orožnik ni dolgo premišljeval, temveč je takoj priključil s piščalko nekaj svojih tovarišev, nakar so vsi skupaj odhiteli v smeri, od koder so prihajali klici na pomoč. Ko so orožniki prispeli pred omenjeno kuhinjo, sta jih na cesti pred hišo pričakovala dva mladeniča in jih odvedla v kuhinjo. Nudil se jim je strašen prizor. Na preprogi je ležal lastnik kuhinje Nufrija Siljanović, ves oblit s krvjo. Imel je na več krajih razklano in zdrobljeno lobanjo, iz katere so se razlezli možgani. Očividno je bil Siljanović umorjen s sekiri. Orožnikom sta mladeniča, ki sta jih pričakovala pred hišo in ki sta klicala na pomoč, izjavila, da sta zvečer legla spat na posteljo za platenim zastorom. Kmalu za njima je prišel spat tudi lastnik kuhinje Siljanović, ki je popreje še pospravljaj in pomival posodo. Jedva so vsi trije dobro zaspali, že jih je prebudil zvenčot šip, ki so padle iz okna. Dvignili so se na posteljah, da bi videli, kaj da se je zgodilo. V tem trenutku pa se je pred njimi v temi pojavil neznan moški, visoke, močne postave, ki je vplnil v kuhinjo skozi okno. S sekiro je razklal gospodarju Siljanoviću glavo, ker se mu je ta hotel postaviti v bran. Ona dva sta morala pa molče gledati, sicer bi se jima zgodilo isto. Šele po roparjevem odhodu sta se upala na cesto, kjer sta pričela klicati na pomoč. Policija pa izpovedi mladeničev ni verjela, ker sta se med pripovedovanjem zapletla v razna protislovja. Pridržali so ju v policijskih zaporih. Aretirali so tudi umorjenčevega brata Uroša in njegovega strica Sofronija Gjorgjevića. Zaenkrat še niso mogli najti pravega storilca, nedvomno so pa vsi štirje aretiranci udeleženi pri umoru.

Praksa je že dovolj jasno pokazala, da je vmešavanje vojaških oseb v politiko najbolj nesmiselno početje, ki ga more zagrešiti uniformirana oseba. Čim se vojak vmeša v politično debato, pride do razčiščenja zamotane politične situacije z bajoneti in noži. Do takega fizičnega obračunavanja je prišlo sinoči na trgu kralja Aleksandra v Zagrebu. Na trgu se je pojavil neki precej nasekan podoficer, ki je pričel mimoidoče meščane hrušiti z raznimi cvetkami iz svojega bogatega besednjaka. Vmes je mešal politično nasprotstvo Srbijancev do Hrvatov in se končno pričel dreti na vse grlo: »Živio Puniša Račić! Živela Velika Srbija! Doli Hrvati!« itd. Zagrebčani so na tako izzivanje seveda reagirali in le takojšnji intervenciji policije se je zahaljivali, da ni pijani izzivatelj prejel onega, kar je iskal in zaslužil. Podoficer, ki je komaj stal na nogah, je med prepričom s pasanti celo potegnil sabljo iz nožnice, iz čepa pa nabit samokres, s katerima je grozil občinstvu. Policiji se je po daljšem naporu posrečilo razdvojiti nasprotnike in podoficirja s pomočjo vojaške patrulje spraviti v vojašnico.

Toliko se je že pisalo po raznih listih, da naj bi starši pazili na svoje otroke, s kakimi igračkami se igrajo in na kakšen način se zabavajo. Nešteto nesreč se je že pripetilo, med njimi obilo smrtnih, ker niso starši dovolj pazili na otroke. Zlasti veliko veselje imajo otroci do orožja. Že z navadnimi malimi flobertovkami je neprevidno ravnanje lahko usodopolno, kaj šele s pravo lovsko puško. V soboto popoldne so se igrali v Delnicah v Gorskem Kotaru otroci na travniku kraj ceste. Med njimi je bil 15-letni Josip Gašparac. Nenadoma se je spomnil, da ima oče doma na steni obešeno veliko lovsko puško, s katero bi se bilo prav prijetno igrati. Odhitel je po njo in se kmalu vrnil na travnik. Deček je bil prepričan, da ni nabita. Snel jo je z rame in se tako dolgo igral z njo, da se mu je nenadoma sprožila in ga je zadel naboj v prsa. Deček se je zgrudil, močno krvaveč iz nešteti ran, nezavest na tla. Včeraj jutraj so ga starši z brzovlakom prepeljali v zagrebško bolnico, kjer je bil mladi ponesrečenec takoj operiran. Zdravniki dvomijo, da bi deček okrevljal.

Velika gasilska slavnost v Cerkljah

Včeraj popoldne je odkrilo Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Cerkljah na rojstni hiši pokojnega ustanovitelja in prvega staroste JGZ. Franceta Barleta spominsko ploščo. Slavnosti so se udeležili gasilci iz Ljubljane, Kranja, Tržica, Bleda, Radovljice in sploh iz vseh vaših Gorenjske. V slavnostnem sprevodu so se razvrstili bele oblečeni otroci z zastavicami v rokah, za njimi menška godba, narodne noše, gasilci na konjih, starešinstvo JGZ, nakar je sledila impozantna povorka gasilcev v četrstopenjskih s štirimi prapori na čelu.

Pred Barletovo rojstno hišo se je okrog govorniškega odra strnila poleg gasilcev ogromna množica okoliškega prebivalstva in številni gostje iz Ljubljane in drugih slovenskih mest. Kranjski pevski zbor je zapel pod vodstvom sreskega prosvetnega referenta g. Vilibalda Rusa Davorin Jenkovo »Molitev« in Ferjančičev »Pozdrav«, nakar je naduhtel g. Josip Lapajne kot predsednik odbora za postavitve plošče v daljšem govoru opisal Barletovo življenje in delovanje, ki je bilo posvečeno predvsem napredku, organiziranju in izpolnitvi jugoslovenskega gasilstva.

Nato je odkril spominsko ploščo, ki je izdelana iz črnega marmorja. Za njim je spregovoril novoizvoljeni starosta JGZ g. Josip Turk, ki je označil pokojnega Barleta kot vojskovodjo človekoljubja in najplemnejše požrtvovalnosti. Po kratkem govoru načelnika kranjske gasilske župe g. Sajvica so gasilci v krojih, katerih je bilo nad 500, defilirali pred starostjo g. Turkom. Po slavnosti se je vršila na vrtu nadučitelja g. Lapajne velika ljudska veselica, brez plesa.

Pripravljalni odbor so tvorili nadučitelj g. Josip Lapajne, načelnik Ivan Kern, tajnik Franc Polajner in drugi. Odbor je poslal cerkljanskemu dekanu g. Dolinarju prošnjo, da bi v cerkvi ljudem oznanil in po možnosti priporočil udeležbo pri spominski svečanosti. Dekan pa je v svoji politični zagreznosti in nestrpnosti poslal gasilnemu društvu v uradni kuverti sledeči odgovor: »Dekanjski urad v Cerkljah. — Prostovoljnemu gasilnemu društvu v Cerkljah. Čudim se vašemu povabilu, da bi jaz ljudstvo nagovarjal, naj se udeleži vaše veselice. Ali ne veste, da je to za župnijo veliki dan celodnevne čestitke Presvetega Rešnjega Telesa? Kako morete vi od mene pričakovati, da bi ljudstvo ta praznik odraževal od molitve v cerkvi in vabil na veselico. Kakšen duhovnik pa bi bil, če bi to storil? Po mojih mislih je to predrznost, kaj takega zahtevati od mene.«

Nerazumljivo se nam zdi, kako je mogel odbori cerkljanski dekan prošnjo gasilnega društva, dočim ob vsaki priliki oznanja s prižnice vabila na klerikalne shode, zaupniške sestanke, razne društvene seje itd. Gasilno društvo je vendar popolnoma nepolitična in izvenstranska organizacija ter služi plemenitemu samaritskemu delu za vse človeštvo v nesreči in nadlogi. Vrh tega pa bi se morala celodnevno cerkveno čestitje vršiti že v soboto in ne včeraj.

Strupen jezik.
— Moja žena je posebej skromna.
— Verjamem. Drugače bi te ne bila zvela.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Ponedeljek, 20. avgusta 1928, katoličani: Bernard, pravoslavni: 7. avgusta, Dometije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matka: »Lucrezia Borgia«.

Kino Ideal: »Človek, ne jezi se!«

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta; Baka-

rič, Sv. Jakoba trg.

— S. K. Svoboda: S. K. Grafika 5: 1. V nedeljo dopoldne sta igrala dva kluba prijateljsko tekmo, ki je nudila dober sport. Tekma je bila zelo živahna in je dosegla prvorazredne prireditve. Obe moštvi sta pokazali mnogo agilnosti in znanja. Svoboda je bila tehnično nekoliko boljša, vendar je tudi S. K. Grafika zaigrala lepo igro. Rezultat ne odgovarja poletu igre, ker je bila S. K. Grafika znaten del igre celo v pramoči. Krivdo na porazu S. K. Grafike nosi kril-ska vrsta, ki je defenzivno odrekla.

Sramežljivost slovenskega premijerja

»Slovenec« kaže vsako nedeljo svojim večinoma ovcam podobice. Včeraj jim je pokazal štirinajst stebrov četrtoverprežne koalicije, pod podobico je pa napisal »Voditelj slovenskega naroda, dr. Anton Korošec, ministriški predsednik kraljevine SHS«. Ogle-doval sem podobico od vseh strani, obračal tako in drugače, pa mi ni šlo v glavo, kako to, da so vsi tako lepo »namamlani« in še numerirani povrh, a voditelja slovenskega naroda ni med njimi. Ni ga, pa ga ni. Pogledal sem s povečevalnim steklom, če se ni morda skrila generalu Hadžicu ali poklicnemu tovarisu Baricu za hrbet, pa ga tudi tam nisem našel. A pod podobico stoji črno na belem, da uživa voditelj Slovencev danes že v vsej državi in pri vseh vodilnih političnih strankah veliko avtoriteto in globoko zaupanje. Gledaj spaka, sem pomislil, tako velika avtoriteta pa je ni na podobici. Že sem sklepala, da je odšel največji Slovenec med fotografe, kakor njegov prijatelj Velja med love, in da je moral svojo viteško pogrebno bratovščino fotografirati, pa me je kolega Nace opozoril, da je kriva Koroščeva prirojena sramežljivost, da ga ni na podobici sredi ministrov.

Sramežljivost je lepa čednost in kdor jo ima v tako obilni meri, bo našel dopadenje tudi pri bogu. Voditelju Slovencev se že zastran te lepe čednosti prav ponižno klanja
Pepe iz uredništva.

Gospodarstvo

Ogromen deficit v naši zunanji trgovini

Generalna direkcija carin je objavila statistične podatke o našem uvozu v juniju, iz katerih je razvidno, da naš uvoz še vedno narasta, dočim izvoz neprestano pada. Dvojno poslabšanje naše trgovinske bilance se kaže v vedno občutnejšem povečanju deficita, ki ga bo v prihodnjih mesecih težko nadomestiti. Koncem maja je znašal deficit že 999.357.418 Din. V juniju se je povečal še za 135.945.757 Din tako, da se je zaključilo prvo polletje v naši zunanji trgovini z deficitom v znesku 1.135.303.175 Din. Malo je verjetno, da se ta ogromni deficit v juliju in prvi polovici avgusta ni še povečal, kajti prava izvozna kampanja se prične šele v septembru in samo s povečanim izvozom bi se dalo preprečiti rapidno nazadovanje naše zunanje trgovine. Začetkom leta smo se nadali na dobro letino, toda zdaj so te nade pokopane, kajti koroza, ki zavzema v našem izvozu najvažnejše mesto, je letos slabo obrodila. Zato je malo upanja, da bi naš izvoz jeseni in pozimi toliko narastel, da bi mogel kriti dosednji deficit in spraviti našo trgovinsko bilanco v ravnotežje. To bi se moglo zgoditi samo v slučaju, da bi poleg pričakovane povečanja izvoza dosegli tudi znižanje uvoza v toliki meri, da bi more pričakovati od samega povečanja v izvozu žita.

V primeri z junijem lanskega leta je bil naš uvoz letos za 18.088 ton (15,29 op) ali za 54.408.606 Din (10,15%) večji, ker je znašal v juniju letošnjega leta 135.994 ton v vrednosti 590.306.067 Din, lani pa 117.956 ton v vrednosti 535.897.461 Din. V prvem polletju tekočega leta smo uvozili 12.648 ton blaga v vrednosti 3.375.685.089 Din. To pomeni, da je naš uvoz po teži narastel za 150.084 ton ali 26,76%, po vrednosti pa za 446.654.543 Din ali 13,23%. Tako se naglo bližamo gospodarskemu polomu in če bo ostal sedanji nesposobni režim še nekaj časa na krmilu, bo spravil državo v položaj iz katerega ne bo drugega izhoda, nego da postane kolonija angleških in ameriških bankejev, seveda če nam bodo hoteli kaj posoditi.

Končno.

— Ljubim vas, samo vas, nobene druge.
— Neumnost!
— Vi ste solnce mojega življenja.
— To mi pravijo vsi.
— Ne morem brez vas živeti!
— Domišljavec!
— Ah, ne najdem besedi, s katerimi bi vam povedal, kaj čutim za vas.
— To je vse, kar veste?
— Ali hočete biti moja žena?
— Končno ste začeli pametno govoriti.

Eldorado kopalcev na rivijeri ob Ljubljani

Kako se kratkočasijo oni Ljubljančani in Ljubljanki, ki so navezani na domačo rivijero. — Ljubljanka uspešno tekmuje s Savo in Soro. — Kopalna sezona se bliža koncu.

Gospod urednik! Kopalne sezone bo sicer vsak hip konec, vendar nam delate krivico. Letos ste nas popolnoma prezrli, ignorirali, bagatelizirali in briskirali. Samo Reteče so vam pri srcu in pa Sava, dasi smo letos na Ljubljani zelo živahni in nas je kopalcev več nego drugje. Saj se je vsa rivijera z Gradaške Slatine, kjer so jim zaprli vrelce, preselila na Ljubljano. In tu se je razvilo življenje kakor ob zelenem Lidu v Benetkah.

Na prosluli »Spici«, kjer je kaj ugoden teren za gaganje, je mestna občina dala nabiti tri table, da je »kopanje prepovedano«. Ampak smo table tako zasukali, da je napis sedaj obrnjen proti severu, in tudi stražnik, ki pride uredit, je popolnoma zmešan. Pušča nas raje pri miru, ker ve, da smo plebejci in da nimamo toliko, da bi podpirali mestno občino. Za kopalnice nam namreč ne nese in zdi se nam, da je Ljubljanka na »Spici« ravno tako dobra, kakor v kopalšču. Na nasprotnem bregu »Spice« smo planirali teren za nogobrc in sedaj tam bijemo žogo, da se kar kadi. Tam ni pravil in tudi ne ofzajta in kdor zna svoje fizične vrlinje boljše izkoristiti, je največ uvažen in priznana kapaciteta na polju nogobrc. Deviza teh »divjih« nogobrcarjev je: Za čisti sport!

Igramo pa tudi v vodi in smo si v ta namen zgradili takozvane gole, ki jih pri-vežemo. Z njimi imamo precejšen križ, ker se dogodi, da ponoči kar izginejo. Da nudimo kopalcem čim večji komfort, smo vsekali v obrežje komode stopnice, postavili smo pa na našo rivijero tudi salsdoledarje. Za te in za prevoznike se letos nastopili zlati časi. Sicer pa tega ne smemo preveč poudarjati, ker bi jim sicer utegnili davkarja zaviti vrat.

Zanimalo vas bo tudi najbrž, kaj je novega na Ljubljani. Življenje je precej spremenilo in od leta do leta imamo večjo frekvenco. Nova je lična obvodna vila g. Jurmana na nasprotnem bregu »divje rivijere«. Tam so skoraj pol leta planirali, cimprali, zabijali plote in kole in končno je zrastle lična vilica ob vodi, ki je lahko Ljubljani v ponos. V njej je ves komfort in zvečer je prijetno poslušati glasove, ki prihajajo iz zvočnika radioaparata.

Tudi Ljubljanski sportni klub ni hotel zaostajati in si je omislil popolnoma novo igrišče za tenis. Tenis ob kopalšču je pač nekaj modernega in priznati morate, da naša rivijera na vsej črti napreduje.

Pa pogledajmo malo v kopalšču samo. To je dan za dnem polno in zdi se, da postane v doglednem času skoraj premajhno. Zlasti kar se tiče števila kabin. Če bi jih bilo še enkrat toliko, bi jih ne bilo preveč. Življenje v kopalšču je drugače precej monotono in samo kadar namakajo cviliste, je živahnejše. Žal, da nam civilizirani nočejo več na lim. Le sem pa tja ujamemo kakega kalina, vendar imamo z njim toliko sočutja, da ga zmocimo samo do kolena. Obrabi v kopalšču so skoraj vsakdanji in le nekateri tipi so prav zanimivi. Med te spada nedvomno »ta skravčljast Francelj«. Mož je kakor gora, ima čeden »kurji britof« in je stalen gost Mačka, onega den Berühmtan tam za vodo. G. Maček ima namreč lekarno in nudi zdravila zoper žejo in lakoto. Žejnih bolnikov je seveda mnogo več, nego lačnih in dogodi se, da mora g. Maček na svoje okno nabiti ta-

bio: »Razprodana hiša«. Kakor v kinema tografu...

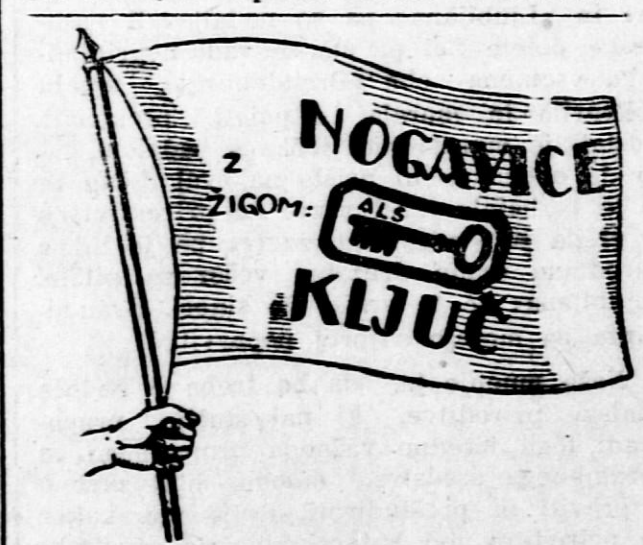
Seveda je to hud udarec za ta »skravčljane Francelja«. V takem primeru se ga usmili njegov prijatelj »marinar Lipe«, ki ima svojo barko in ga popelje tja gori do Mokarja na Barje. Pri dobrem cviku se potem Francelja žaja hitro pogasi. »Marinar Lipe« ima strupen jezik in obere vse, ki so v kopalšču. Zadnjič je vzel na piko družbo mladih dam, ki sicer znajo slovensko, a vendar le nemškutarijo. In Lipe jim je povedal, da ga od nemškutarenja že ušesa bole, ter jim zagrozil, da bo vse skupaj v vodi pošteno »potunkale«. Pomagalo seveda ni dosti in sedaj je Lipe zagrozil z Orjuno. Bomo videli, če bo kaj zaleglo.

Za kopalščem običajno balinajo. Igrajo za Mačkovo pivo, zbijajo in tolčejo krogle na »rešto« ali pa na »pjomboc«. Če ravno ne zadenejo krogl, pa vsaj pogodijo nogo kakega kopalca. Ampak zadenejo vseeno. Pribiti pa moram, da huđe nesreče še ni bilo.

Poleg balinanca je v modi tudi kvartanje. Igrajo »seksundsehic«, marjašajo ali pa »lustige«. Pri tem imajo zelo bogato terminologijo izrazov, kakor stari očanci v tivolskem Monte Carlu. Drugače v našem kopalšču ni posebnosti. Mestna občina, ki je že lani ugotovila, da je kopalcev v kopalšču vedno več nego prodanih vstopnic, je letos nastavila posebnega paznika, ki je vzel na piko zlasti one, ki pridejo s čolni in druge dezerterije. Teh je namreč vedno dovolj in pridejo z vseh vetrov. Če bi pa hotel paznik loviti dezerterije, bi mu najbrž dela nikoli ne zmanjkalo. Nasproti kopalšču tabore Primorci. Ti so v vodi pečeni in kuhani in najsi bo vreme solčno ali deževno, je plavalni prostor ASK Primorja vedno poln kopalcev. V tem pogledu jim konkurira samo »divja rivijera«, dočim je kopalšču v deževnih dneh pu-sto in prazno.

Sicer pa nudi Ljubljanka pestro sliko. Kakor v kaleidoskopu se menjavajo slike. Tu divja rivijera, razposajen križ in smeh, tam lična vila z vsem komfortom, potem kopalšču, iz katerega udarjajo zvoki vesele Gustijeve harmonike, vmes švigajo čolni, prevračajo se mali sandulinki, a iz vode moli nešteto glav plavačev in fletnih kopalcev.

Tako je življenje na Ljubljani in s tem škoda, da ga bo kmalu konec. Avgust se namreč bliža koncu in septembra je pri nas običajno kopalna sezona že končana.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Dnevne vesti.

— **Z naše univerze.** Za rednega profesorja na tehnični fakulteti je imenovan dosedanj izredni profesor iste fakultete Alojzij Hrovat; za docenta na tehnični fakulteti je imenovan dosedanj profesor Srednje tehnične šole v Ljubljani Romeo Trolnik.

— **Iz sodne službe.** V višjo skupino je pomaknjen deželni sodni svetnik in sodni predstojnik v Ptuj dr. Aleksander Poznik.

— **Iz državne službe.** Za knjigovodje pri ravnanstvu delegacije finančnega ministrstva v Ljubljani so imenovani pomočniki knjigovodje Josip Kohlbesen, Vilko Rakusček, Valter Zamida, Alojzij Vesel, Maksimilijan Presker, Josip Peternel in Franc Meglič; v višjo skupino so pomaknjeni pri ravnanstvu iste delegacije računski asistent Oton Omerzu, Viktor Nahtigal in Josip Janežič ter računski oficijal Ernest Erjavec.

— **V naše državljanstvo so sprejeti** godbenik iz Ljubljane Franc Vlahi, črkostavec Anton Blažek iz Prevalj, Silvester Cerut iz Zaloga, knjigovodkinja iz Maribora Marija Kubeš, šivilja iz Maribora Adelina Armbruster, posestnik iz Loč Rajmund Rutar, gostilničar iz Rožne doline Anton Fatur, kleparski pomočnik iz Zgornjih Gameljnov Anton Vazenič, zasebna uradnica z Vrhnike Viktorija Kumer, bičar iz Sv. Trojice Vinko Perič, učitelj iz Mokronoga Boris Možina, krojaški pomočnik iz Celia Just Grilanc, učiteljica z Viča Angela Devetak in kovač iz Ljubljane Jožef Lepša.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list ljubljanske in mariborske oblasti« št. 78 z dne 18. t. m. objavlja uredbo filozofske fakultete v Ljubljani, pravilnik o zamejnih evanju katastrskih občin in pravilnik o izpiti za motoriste v rečnem brodarstvu.

— **Poštni promet s Češkoslovaško.** Med češkoslovaško pošto upravo in našim poštnim ministrstvom je bil dosežen sporazum glede pošiljanja priporočenih poštinih pošilk in paketov z odkupnino. Ta poštini promet med obema državama se je že pričel.

— **Mednarodna konferenca kriminalne policije.** Mednarodna komisija kriminalne policije v Bernu je sklenila, da se bo letošnja konferenca strokovnjakov kriminalne policije vršila od 10. do 12. septembra v Bernu. Našo državo bosta zastopala načelnik notranjega ministrstva v pokoju Vasa Lazarevič in upravnik mesta Skopja dr. Janko Bedeković.

— **Himen.** Dne 14. t. m. se je poročil v kapeli Frančišk. cerkve v Ljubljani gosp. Slavko Fajdiga, sin g. vlad. svetnika in gimnazijanskega ravnatelja v p. Ign. Fajdige, z gđ. Anico Sturmovo, hčer ko g. dr. Karla Sturma, odvetaika v Metliki. Bilo srečno!

— **Razvrstitev profesorjev in ravnateljev srednjih šol.** Komisija v prosvetnem ministrstvu je izdelala načrt razvrstitve ravnateljev in profesorjev srednjih šol, kakor tudi upraviteljev in profesorjev učiteljske. Odlok o razvrstitvi bo podpisan še ta teden.

— **Nalezljive bolezni v ljubljanski oblasti.** V ljubljanski oblasti je bilo od 1. do 7. t. m. 9 slučajev tifuznih bolezni, 2 šena, 2 griže, 32 škrlatinke, 33 ošpic, 6 davice, 4 krčevite odrevenelosti in 4 vraničnega prisada.

— **Živalske kužne bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti.** V ljubljanski oblasti je bilo od 6. do 12. t. m. 22 slučajev svinjske kuge, 16 svinjske rdečice, 4 vraničnega prisada, 1 garij in 1 čebelnice kuge; v mariborski oblasti je bilo 13. t. m. 33 slučajev vraničnega prisada, 45 svinjske kuge, 11 svinjske rdečice in 1 smrknovosti.

— **Mariborski pevci v Gradcu.** V soboto popoldne so se pripeljali s posebnim vlakom v Gradec pevci mariborskih pevskih društev, okoli 500 po številu. Na kolodvoru je goste pozdravila velika množica občinstva z dvema godbama. Goste je pozdravil župan Muchitsch v imenu mesta, nato pa so jih pozdravili zastopniki raznih društev in organizacij. Za pozdrave se je zahvalil tajnik Eržen. Včeraj so Mariborčani priredili na Ljudskem vrtu koncert, ki je zelo dobro uspel.

— **Okrožni agrarni urad v Ljubljani** je izdal odlok o ugotovitvi agrarnih objektov na veleposessu Karla Auersperga, Kočevje, Soteska. Ta odlok je na vpogled vsakemu agrarnemu interesentu med običajnimi uradnimi pri mestnem magistratu. Gospodarski urad, Mestni trg 27-1, in sicer od 21. t. m. skozi osem dni, to je do vstetega 28. avgusta 1928. V tem času je tudi proti imenovanemu odluku Okrožnega agrarnega odbora dopustna pritožba na agrarno direkcijo. Pritožbo bi bilo vložiti pri Okrožnem agrarnem uradu v Ljubljani.

— **V zdravilišču »Termi«** v Laškem razpisuje pokojniški zavod za nameščence v Ljubljani za dva svoja zavarovanca za mesec september za vsakega za pol meseca prosti mesti s prvotno preskrbo in sicer s prosto sobo, vso prehrano, zdravniško pomočjo in kopanjem, toda brez potnih stroškov. Kolka proste prostne se vlagajo pri zavodu do dne 27. avgusta popoldne in morajo biti opremljene z uradnim spričevalom, da prosilec nima premoženja, in z zdravniškim potrdilom, da bolega za protinskimi ali revmatičnimi obolenimi lažje vrste, da bi bilo zdravljenje v termalnem kopališču potrebno, da je od 15dnevnega zdravljenja pričakovati zboljšanja in da prosilec lahko potuje brez spremstva. Prosilec mora navesti, koliko družinskih članov živi z njim v skupnem gospodarstvu in koliko imajo dohodkov.

— **Razstava zelenjave in cvetlic.** V okviru letošnje jubilejne kmetijske razstave Kmetijske družbe, ki se bo vršila od 1. do 10. septembra t. l. bo zavzemala zelenjarna in cvetlična razstava zelo zanimivo in obnem pomno mesto. To razstavo bo aranziral poseben odesk. Na podlagi osnutka tega odeska bo vrtnarska razstava obtojala iz treh delov. Prvi bo poučni odesk, ki bo vseboval razne vrste zelenjave, ki so nem ljubemivem nastopanju je bilo mnogo

pri nas že udomačene in sicer z imeni najbolj vrst. Dalje vso obo zelenjavo, ki se pri nas šele uvaja. Razstavljeno blago bo nameščeno na nizkih mizah v skupinah, tako da bo lahko vsakdo od blizu videl različne oblike posameznih vrst. Številne slike na stenah o različni zelenjavi, razni načrti vrtov, lepe slike o zelenjavnih škodljivcih, fotografije itd. bodo nudile dokaj poučnega za vse vrtnarje. Zelenjadna razstava bo trajala samo pet dni, in sicer od 1. do 5. septembra. V drugem delu bo razstavljena zelenjava, ki prihaja pri nas v poštev za izvoz in ki se prideluje v večji meri, t. j. zelje, fižol, solata itd. Tretji del bo kmetički vrt. Ta vrt bo napravljen na prostem, in sicer v velikosti kakor je najbolj prikladen za naše kmetičke razmere. Pokazati se bo na tem vrtu zelenjav in cvetlice, ki se goje pri nas na kmetih in ki se priporočajo na novo uvesti. Gotovo bo ta del razstave zelo milkaven ter bo nudil lepo priliko našim kmetičkim vrtnarjem, kjer se bodo lahko kaj naučili. Pokazalo se bo, da se da tudi v malem z malimi sredstvi na omenjenem prostoru napraviti prav lepe in obnem dobičkanosne vrtove. Zase bodo razstavljene tudi cvetlice. Cvetlična razstava se bo vršila od 7. do 10. septembra. Vsebovala bo vse one vrste cvetlice, ki prihajajo za okras in pa tudi za prodajo v poštev. Predvsem številne vrste dalij, potem vrtnice, cvetlice trajnice itd. Vse razstavljeno bo označeno z imeni. Pripomniti moramo, da posedujemo ravno v Sloveniji veliko število raznih prekrasnih cvetlic, ki se pa skrivajo po zasebnih vrtovih. Skušali bomo vse to spraviti na razstavo, da se pokaže, kako zamorejo tudi manj imoviti sloji lepo urediti svoje vrtove.

— **Vreme.** Že v soboto je kazalo, da do bimo po kratkem presledku zopet lepo vreme. In res je bilo včeraj ves dan krasno, samo da je vročina ponehala in da je bilo jutraj precej hladno. Tudi danes je vreme lepo in najbrž ostane tako, ker se četrti in peti dan po mlaji ni izpremenilo. Včeraj je bilo lepo po vsej državi. Najvišjo temperaturo so imeli v Skoplju in Splitu in sicer 30 stopinj. V Dubrovniku je bilo 29, v Ljubljani 23,5, v Zagrebu 23, v Mariboru 22 stopinj. Danes jutraj je kazal barometer v Ljubljani 762 mm, temperatura je znašala 14 stopinj.

— **Lizol mesto zdravila.** Marija Goljufova, posestnikova hči iz Sent Vida pri Stični, je imela v soboto ponoči hude bolečine v trebuhu. Na kuhinjski omari je imela več steklenič, v katerih so bila zdravila, poleg teh je pa stala steklenica z lizolom. Mehanično je segla Marija po steklenici in napravila globok požretek, misleč, da pije zdravilo. Bil pa je lizol. Marija je prestrašena takoj začela kričati na pomoč, na kar so prihiteli domači. Prepeljali so jo takoj v ljubljansko bolnico, kjer so ji izprali želodec. Sedaj je že izven nevarnosti.

— **V znamenju moža.** V Zalni na Dolenskem so se snoči stegli vaški fantje in med preprirom je nekdo sunil posestnikovega sina Jožo Zajca z nožem v levo roko. Zajc je moral iskati pomoči v ljubljanski bolnici, za napadalcem pa poizvedujejo orožniki.

— **Učno knjigo za strojeopisje, teoretični in praktični del,** edino v slovenskem jeziku, toplo priporočamo šolam, učiteljem in vsem, ki se hočejo hitro priučiti pravilnega strojeopisja. Cena 8 Din. Naroča se pri izdajatelju Josipu Christofu, ravnatelju drž. kocijslonirane privatne šole, Ljubljana, Dobrobranska cesta 7. 627n

Iz Ljubljane

— **Iz Jubileja dela.** Jutri bo obhajal v krogu svoje rodbine 70letnico rojstva splošno znani in priljubljeni ljubljanski trgovec gospod Rudolf Tenente. Jublani je vzor značajnega, žilavega in plemenitega moža. Kljub visoki starosti je še vedno čil, zdrav in agilen. Številnim njegovim prijateljem in znancem se pridružujemo tudi mi in kličemo vrlemu možu: Še na mnoga leta!

— **Iz Mestni magistrat ljubljanski razglašja,** da bo izžanska cesta radi izvrševanja železobetonjskih mostovikov čez Koruznikov jarek in Galjevec za vozni promet od ponedeljka dne 20. avgusta 1928 naprej do naslednjega zaprta. Čez mostovik na Koruznikovem jarku ob Jurčkovem štradamu je dopusten samo vozni promet za vozove pod 1000 kg teže. Vozni promet čez mostovik na Galjevcu pa je sploh ustavljen in naj se vozni promet vrši po Dolenski cesti. Perucijem in Jurčkovem štradamu ter po južnem delu izžanske ceste.

— **Iz Razširjenje trotoarja v Prešernovi ulici.** Obnem s prelivanjem že precej izrabljenega hodnika od glavne pošte mimo Mestne hranilnice do Marjinega trga namerava mestna občina obstoječi trotoar tudi še razširiti, kar je z ozirom na izredno velik promet pešev po tej komunikaciji v resnici zelo potrebno. Z delom je mestni gradbeni urad danes pričel. Obnem se nameravajo odstraniti tudi porfirane plošče na tem hodniku in nadomestiti z asfaltno, ker se je izkazalo, da je posebno v zimskem času na stnini, kot jo ima Prešernova ulica, površni trotoar preveč spolzke. Razširjenje trotoarja se izvrši tako, da vozovni promet ne bo nič prikraščen, ker se odzvamle je pri voznih neizrabljen del cestišča.

— **Iz Smrtna kosa.** V soboto zvečer je po večletnem strašnem trpljenju umrla v ljubljanskem Leonišču gđ. Minka Govekar, poštna upraviteljica v p. sestra mag. nadsvetnika. Pokojnica je službovala po raznih krajih, najdalje pa v svojem rojstnem kraju na Igu in zadnja leta v Ljubljani, kjer je vodila poštni in brzojavni urad na Zaloški cesti Pokojnica je bila povod izredno priljubljena, ker je bila naravnost vzorna uradnica, vedno prijazna in ustrežljiva, vestna in neumorna, pri tem pa zmeškom polna humorosti in šegavosti. V njebo ljubemivem nastopanju je bilo mnogo

originalnega in zato posebno simpatičnega. Vedno naprednega mišljenja, je bila med ustanovniki izžanskega Sokola in več let njegova blaginčarka. Privezana tri leta negibno na postelj, je zadnje čase pretrpela v silnih mukah in smrt ji je bila zaželjena rešiteljica. Njeni obitelji iskreno sožalje! Pogreb se vrši danes popoldne ob 17. iz Leonišča k Sv. Križu.

— **Iz Na l. deški meščanski šoli v Ljubljani (Prule)** bo vpisovanje v vse razrede 30. in 31. avgusta, vsakokrat ob 8. do 12. ure. V prvi razred vstopijo lahko učenci, ki so dovršili 4. šolsko leto. S seboj naj prineso krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Posaviljalni in vsi drugi zipiti se prično v ponedeljek 27. avgusta ob 8. dopoldne. Vsi oni učenci, ki imajo ponavljalne izpite, se morajo ob tem času javiti v šoli.

— **Iz Na drž. moškem učiteljsku v Ljubljani** bo vpisovanje v prvi letnik dne 1. septembra ob 8. Predložiti je rojstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Vpisovanje v višje letnike bo dne 3. septembra ob 8. Poleg dosedanjih prispevkov za šolske potrebščine plača vsak gojenec še 20 Din za zdravstveni fond. Plačevanja za zdravstveni fond so oproščeni siromašni učenci, to so oni, kojih starši se izkažejo z zadevnim potrdilom davčnega urada po točki 6. člena 5. tak. z. — **Ponavljalni izpiti** se vrše dne 30. avgusta po razporedu, ki je objavljen v veži. — **Zrelostni izpiti** v jesenskem roku se vrše in sicer pisnimi od 1. do 3. septembra, ustni pa 4. in 5. septembra. — **Vpisovanje v 1. razred deške vadišnice** bo dne 31. avgusta ob 8. do 10. ure, v 2. do 4. razred pa dne 1. septembra ob 8. do 10. ure. Dan skupne službe božje in pričetek rednega pouka bo objavljen na razglasni deski.

— **Iz Uprava Sentiakobskega gledališkega** odra vabi inteligentne dame in gospode, ki imajo veselje, pridnost in vztrajnost k sodelovanju v sezoni 1928-29. Cenjene prijave je poslati na naslov: Sentiakobski gledališki oder v Ljubljani, Florjanska ulica 27-1.

— **Iz Zobozdravnika dr. Alojzja Praunseis in dr. Lojze Brencič zopet redno ordinirata.**

— **Iz Brezobzirni kolesarji.** V bolnico so pripeljali včeraj več oseb, ki so postale žrtve brezobzirno dirajočih kolesarjev. Tako je neki brezobzirni kolesar povozil na Resljevi cesti dveletnega dečka Bogumila Mikarja iz Metelkove ulice. Otrok je hotel prekorajčiti cesto, v tem hipu pa je pridrel neki kolesar in ga podrl na tla. Deček je dobil notranje poškodbe, ki so pa le lažjeja značaja. — **Na Ježici** je včeraj popoldne neki kolesar povozil in podrl na tla 24letno pletilko Ano Gajzerjevo. Pri padcu se je Gajzerjeva zelo poškodovala in so jo morali z rešilnim vozom prepeljati v bolnico.

— **Iz Natrkani motociklisti.** Danes jutraj so se po mestu naglo razširile vesti, da se je v Črnučah pripetila večja avtomobilska nesreča in da so morali dva težko poškodovana prepeljati v bolnico. Povod temu je bilo dejstvo, da je včeraj popoldne vozil rešilni avto večkrat v smeri proti Ježici in proti St. Vidu, kjer sta se pripetila lažja nesreča in zločin posilstva, o katerem poročamo na drugem mestu. Na drugi strani je pa res, da se je snoči pripetila v Črnučah manjša motociklistična nesreča, pri kateri pa k sreči ni bilo nobene človeške žrtve. Snoči so se namreč vračali trije ljubljanski motociklisti na motorjih iz Domžal v Ljubljano. Vsi trije so bili precej natrkani, kajti v Domžalah so ga malce »polomili«. V Črnučah je prvemu zletel baret z glave. Hotel je naglo ustaviti, pri tem pa je zavozil v jarek. Drugi je vozil tik za njim in je z motorjem vred zavozil nanj in ker gre v tretje rado, je še tretji padel v jarek. Razen neznanstni prask so pa vsi trije vozači odnesli zdravo kožo.

— **Iz Hud mojster.** V petek zvečer sta pripeljala na ročnem vozičku klopav. vajenca Miha K. in Alojzij T. po Vodnikovih cesti iz Zgornje Šiške proti mestu kleparsko orodje, za katero bi morala plačati na mitnici 3 dinarje. Ker fanta denarja nista imela, sta jo hotela popihati mimo mitničarja kar zastoni. Ta jima tega ni dovolil, nakaar ga je vajenec Lojze povozil z vozičkom čez stopalo desne noge. V tem pa je prihitel s kolesom mimo mojster Franc L. in se potegnul za svoja vajenca. Pri tem se je preveč razburil in je udaril mitničarja po desnem očesu. Zdravnik je ugotovil, da ima mitničar Ivan Gjud pod očesom krvno podplutbo, na nogi pa odrti kožo.

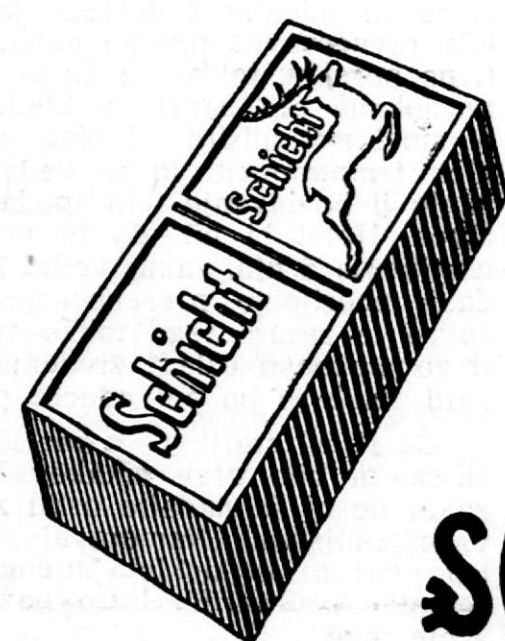
— **Iz Tatvina kolesa.** Gostilničarju in posestniku Francu Scagnettiju v Metelkovi ulici je neznan tat ukradel včeraj popoldne iz veže črno pleskano možko kolo, vredno 2000 Din. Gostilničar sumi tatvina nekega vojaka z Dolenskega, ki se je mudil v gostilni in se pozneje odpeljal na dopust.

— **Iz Ogaben zločin pohotnega.** Včeraj popoldne se je igrala na polju ob železniški progi v Dravljah žletna hčerka posestnika C. iz Dravljaj Helenca. Mimo se je pripeljal na črno pleskanem kolesu neki neznan mlajši možki, srednje postave, oblečen v modro obleko in v športno čepico na glavi. Pred deklico je stopil s kolesa in jo povabil, če se hoče nekoliko peljati na kolesu. Dekletce je na prijazno pomudbo seveda radevolje pristalo, zlasti še, ko ji je pomudil neznanec 12 Din. Na tak lep način je spravil mladenič deklico do precej globoke gramozne jame ob progi, kjer jo je posilil. Po zločinu je neznan kam izginil. Jokajočo in močno krvavečo deklico so našle druge deklice na travniku. Spravile so jo domov, kjer so starši prestrašeni ugotovili, kaj se je zgodilo. Deklico so oddali v bolnico, nečloveškega pohotnega pa išče policija.

— **Iz Policijske prijave in aretacije.** Policija je pejala tekmo včerajšnjega dne sledede prijave: 2 tatvini, 1 sum goljufije, 1 posilstvo mladoletne deklice, 1 javno nasilstvo, 1 telesna poškodba, 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 izgred v gostilni, 1 trpinčenje živali, 1 najdba kolesa sumljivega izvora, 1 nezgoda pri delu, 1 požar, 1 prestopke kino - predpisov, 1 prestopke obrtnega reda, 1 prekoračenje policijske ure, 1 vmešavanje v službeno poslovanje, 2 pre-

Lepa Hercegovinka

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

stopka prevoznškega reda, 3 prestopki nardeb o zapiranju trgovin, 5 prestopkov avto - predpisov in 9 prestopkov cestno - policijskega reda. — Aretirani so bili: Ivan J. radi poverbe denarja, Alojzij T. radi suma tatvine, Albin P. radi pridržanja najdenega denarja in Josip B. radi beračenja.

Samomor odličnega finančnika

Ni še pojasnjena zagonetna smrt belgijskega bankirja in velefinančnika Löwensteina, že poročajo o novem samomoru finančnika. V Berlinu je te dni izvršil samomor eden najbolj znanih in najbolj premetenih dunajskih finančnikov in špekulantov Artur Drucker. Zavžil je 25 tablet veronala in zjutraj so ga našli nezvestnega v njegovem stanovanju. Zdravniška pomoč je bila prepozna, ker je Drucker zavžil preveliko količino strupa.

Drucker je naslovil več pism na svoje in prijatelje, iz katerih je razvidno, da ga je neugodni materialni položaj pognal v smrt. Drucker je bil tip povojne konjunktore. Za časa inflacije si je utrdil gospodarsko pozicijo, ustanavljal je banke in snoval truste. Bil je na čelu Castiglionijskega sindikata in ko je nastal leta 1922. med njim in Castiglioniem spor, si je znal Drucker s pomočjo ravnateljev Golgsteina in Sackela pridobiti večino in izriniti Castiglionijsko z vodstva. Castiglioni je demisioniral, jeseni leta 1924. pa je banka skrahirala. Kriv na debaklu Depozitne banke je bil deloma Drucker sam, kajti njegove konterminske operacije v francoskih frankih so daleko presegale njegova finančna sredstva.

Za sanacijo banke je moral Drucker riskirati vse svoje imetje, prispevati so pa morali tudi njegovi bogati sorodniki. Vse to pa ni zadoščalo, kajti Druckerjeve obveznosti so bile prevelike. Leta 1925. se je bankir preselil v Pariz, upajoč, da bo tam ugodnejši teren za špekulacije. Pridobil si je zastopstva raznih ameriških bank, toda kljub temu ni mogel kriti svojih dolgov na Dunaju. Cim je bil frank stabiliziran, se je tudi Drucker umaknil iz Pariza. V Franciji ni bilo več terena za transakcije in finančne špekulacije. Preselil se je v Berlin, toda sreča mu tudi tam ni bila mila. Finančni neuspehi in spor z ženo, ki se je dala radi ponesrečenih kupčij ločiti od njega, so zlomili Druckerjevo voljo in inicijativno in tako je pod udarci usode

klonil. Videč, da ni izhoda, je segel po strupu.

Pokojnik je bil star šele 50 let. Njegova smrt je povzročila precejšnjo senzacijo. Za njim žaluje mnogo ljudi, kajti pokojnik je bil znan kot izredno dober človek, mecen in filantrop.

Baronica ali pustolovka?

V Berlinu se je pojavila dama, ki trdi, da je baronica in da jo usoda kruto preganja. Rojena je bila v stari Avstriji, v kraju, ki pripada zdaj Češkoslovaški. Studirala je zobotehniko. Tik pred vojno se je poročila z nekim ruskim baronom in tako je postala Rusinja. Vojna jo je pa zalotila v Nemčiji, v Vratislavi, kjer je bila zobozdravnica. Iz Vratislave se je preselila v Berlin. Tik pred revolucijo so jo povabili na policijo in zahtevali, naj se legitimira. Pokazala je carske dokumente, potni in poročni list. Toda policija je bila mnenja, da potni list ni več veljaven in da naj ga pusti na policiji, da ji pošljejo veljavnega. Zadeva je pa na policiji zaspala in do l. 1925. baronica ni vedela, kaj je z njenimi dokumenti. Naenkrat je berlinska policija znova zahtevala njene dokumente. Baronica je trdila, da jih je že davno izročila policiji. Ugotovili so, da so jih predložili policijski prefekturi in da so se med revolucijo izgubili. Tako vsaj pripoveduje baronica.

Zdaj ji je policija naročila, naj si preskrbi nove dokumente. Obrnila se je na vse urade, pa ji nič ne pomaga. Domoinska občina je njeno prošnjo odklonila, češ, da je postala z možitvijo ruska državljanka. Emigrantska pisarna je izjavila, da v tej zadevi ni kompetentna, ker je bivala baronica v Nemčiji že pred vojno. Slednjič je bila ovađena, ker je kršila predpise o potnih listih. Plačati je morala 50 mark globe. Zdaj je zadeva začasno urejena, toda Nemčije baronica ne more zapustiti, ker nima potnega lista. Policija jo ima še vedno pod »ontrolo«. Baje je bila že kaznovana radi sleparije. Policija trdi, da sploh ni bila poročena in da ni ruska državljanka. Baronica pa pravi, da je postala žrtev usodnega nesporazuma in da so jo pred »eti okradli. Zdaj skuša policija ugotoviti, ali ima res opraviti z baronico, ali se pa skriva pod to firmo premetena pustolovka.

Edgar Wallace:

TRIJE PRAVIČNIKI

ROMAN.

Med tem ko je čakal, je Leon po bliskovito kombiniral: »Ta človek je bil nedavno v Greenwichu. Eden mojih ljudi ga je tam dvakrat videl; menda mi ni treba dostaviti, da je šofiral Oberzohnov avto.«

»Kasneje bom se govoril z vami; te lefoniral vam bom,« je rekel Meadows in Leon Gonzalez se je vrnil na Curzonovo cesto; njegov obraz se je širil od zadovoljstva.

»Zamenjali ste vohuna, ki ga poznate, z vohunom, ki ga ne poznate, to je vse, kar ste dosegli,« je menil Manfred. »Jaz sicer nikdar nisem pri govarjal vašemu ravnanju, ki je bilo pogosto brez vidne in razumljive utemeljitve, ker se je pozneje dostikrat izkazalo, da ste imeli prav. Kaj sem še hotel reči: policija bo drevi obkolila in preiskala Gringoklub na ulici Victoria-Dock; nemara se ji bo posrečilo zajeti kake Oberzohnove mlade gospodiče ki so gotovo redni posetniki tega kraja.«

»Telefon je zabrel. Leon je vzel slušalo in spoznal Meadowsov glas.«

»Čudno istorijo vam moram sporočiti,« je javil inšpektor.

»Ali se je vdal?«

»Nekoliko se je obotavljal, potem pa je odnehal. Vzeli smo odtis njegovih prstov in našli, da ga imamo v svojih seznamih. Celo več: dopustnik je. Kot bivšega kaznjenca ga imamo pravico prirediti, da odsedi še ostali del kazni. Obljubil sem mu, da se bom zavzel zanj, in on mi je izdal vse. Najzanimivejše je, da se Oberzohn namerava poročiti.«

»Poročiti? Kdo? Oberzohn?«

Leon je prikimal.

»Kdo je nesrečnica?« je vprašal Leon.

Po kratkem premoru je prišel odgovor: »Mis Leicestrov.«

Manfred je videl, da je obraz njegovega prijatelja posinela, in je pogodil vzrok.

»Ali ve, kdaj se bo to zgodilo?« je vprašal Leon z docela izpremenjenim glasm.

»Ne. Dovoljenje je bilo izdano pred dobrim tednom, to pomeni, da se Oberzohn lepega dne, kadar mu pride na um, lahko brez slehernih zaprek oženi. Ali veste, zakaj se hoče poročiti?«

»Oglasite se drevi na Curzonovi cesti,« je odvrnil Leon. »Zvedeli boste od mene ali pa od Georga.«

Leon je zamišljen odločil slušalo.

»Te nevarnosti nisem predvideval, čeprav je bilo na dlani, da Oberzohnu drugo ne kaže. Če se oženi z njo, ne more pričati proti njemu. Ali mi poka-
že knjigo, George?«

Manfred je odprl tresor v steni in je vzel iz njega majhno računsko knjižico. Leon Gonzalez je jel zamišljeno obračati liste.

»Dennis... Ta nam je že dobro služil. Ne, George?«

»Da, Dennis je zelo zanesljiv mo-

žak. Med drugim nam dolguje tudi svoje življenje. Saj se spominjate, njegova žena...«

»Da, spominjam se.« Leon si je za- beležil naslov moža, ki se je bil izkazal kot eden izmed tistih, s katerimi so »Pravičniki« smeli brezpogojno računati.

»Kaj nameravate storiti?« je vprašal Manfred.

»Postavil sem Dennisa od devete ure jutraj pa do pol štirih popoldne pred vrata greenwichskega stanovskega urada. In naročil mu bom, da Oberzohna v tistem trenutku, ko ga bo videl v spremstvu dame stopiti iz avtomobila, prijazno a energično potisne nazaj pred avto in v ljudno naprosi šoferja, naj zavozni en jard v stran.«

27. Mr. Newton v sili.

Monty je spremljal nekoliko okroglega kvartarja, ki ga je bil pravkar ob- ral za tri tisoč funtov, do vrat; z nasmeškom, ki je bil tako prijazen in tovariški, da je mladi gentleman za- čutil potrebo, da se mu opraviči za- radi svojega ne baš vpludnega vedenja med igro.

»Oglasite se kak večer, da mi da- ste revanšo!« je rekel Monty.

»Na to se lahko zanesete! Jutri se odpeljem v Južno Afriko in se vrnem v začetku naslednjega leta. Takrat vas zanesljivo posestim.«

Monty je gledal za njim, ko je od- hajal po stopnicah, in si je želel, da bi si zlomil tilnik.

Montyja je bilo skrb za Johano — bolj kakor si je kdaj mogel misliti, da bi ga moglo skrbeti za tako lahkomis- ljeno deklino. Toda Johana mu je bila v marsikaterem pogledu nenadomest- ljiva.

Zdaj, ko ni bilo nje, se mu je hiša zdela prazna. Hodil je iz sobe v sobo in se je jezil nad samim seboj, da mu more iti odsotnost dekleta, ki mu ni bila ravnopravna niti po naobrazbi ni- ti po poreklu, toliko na živce. Da mo- ra Johana biti zaprta v kleti, na to ni smel niti misliti. Poznal je dobro njen temperament in je vedel, kako naglo ji bo bivanje tam spodaj šlo na živce. Hotel bi bil, da bi imel manj usmiljenja z njo, zakaj vedel je, da jo čaka neprijetno presenečenje. Mogo- če se je zaradi tega toliko trudil, da ji po možnosti osladi življenje, ker je čutil, kako jo bo oni udarec pretresel.

Če je bil storil to, v kar je bil pri- siljen, ni bilo prav nikakega razloga, zakaj ne bi še nadalje ostal z Johano v prijateljsstvu. Nameraval ji je dati lepo darilo in dekleta njenega kova navadno pri darilih hitro pozabijo na svoje tuge.

S takimi mislimi se je ukvarjal, ko se je premetaval na postelji. In ves ta čas so se njegove misli vrtele okoli te proklete kleti.

Kako je moralo biti Johani pri du- ši! Kako se je godilo Mirabeli, ga ni dosti skrbelo, ker... nu, ker je ona bila pač glavna oseba v vsej zadevi. In glavna žrtev se njemu ni zdela Mi- rabela, nego Johana.

Iz rodbinskega življenja L. N. Tolstoja

Prva leta je bil Tolstoj v zakonu srečen, pozneje se je pa ženi in deci odtujil in končno je rodbino zapustil. — Zofja Andrejeva ni smela k moževi smrtni postelji.

28. t. m. bo ves kulturni svet prosla- vil 100-letnico rojstva znamenitega ru- skega pisatelja, enega največjih misle- cev vseh časov Leva Nikolajeviča Tol- stoja. Tolstoj je bil rojen 28. avgusta 1828 na očetovem posestvu Jasnaia Pol- jana v tulski guberniji. Po temeljiti domači vzgoji se je vpisal na kazansko univerzo, kjer je študiral pravo in ori- jentalne jezike. L. 1848. je položil v Petrogradu juridični kandidatski izpit in se vrnil v Jasno Poljano. Čez nekaj let se je napotil na Kavkaz, kjer mu je vo- jaško življenje tako ugajalo, da je vsto- pil v armado. Služil je pri topništvu in se udeležil rusko-turške vojne. Po vojni je dal vojaški službi slovo in živel nekaj časa v Petrogradu, pozneje pa v Moskvi. Dvakrat je potoval v inozem- stvo, l. 1861. se je pa vrnil v Jasno Pol- jano, kjer se je oženil s hčerko moskov- skega zdravnika Zofijo Behr in se umak- nil v zasebno življenje. Njegova dela vsaj glavna, so tudi med Slovenci zna- na tako, da jih ni treba naštevati. Manj znano je njegovo rodbinsko življenje, o katerem hočemo v naslednjem kratku spregovoriti.

Najdragocenejši material za življe- njepis Lva Nikolajeviča Tolstoja in nje- gove soproge Zofije Andrejeve je dnevnik pisateljeve žene, ki izide prvič v tisku ob 100-letnici njegovega rojstva. To je človeški dokument, poln tragike. V njem je z vso iskrenostjo odkrita bolna in trpeča duša nje, ki je bila 48 let zvesta družica in žena znamenitega pi- satelja in ki je z vso materinsko ljubez- nijo in požrtvovalnostjo vzgajala njego- vo deco. Spočetka je našla Zofia Andrejeva v zakonu blaženost in srečo. Tako piše v prvem delu svojega dnevi- nika. Toda ozačje rodbinske sreče ni moglo ostati trajna atmosfera Tolstoje- vega doma, kjer so se začeli kmalu zbi- rati v njem črni znaki ljubosumnosti. V 80 letih prejšnjega stoletja je zadel Tolstoj rodbino prvi udarec, ki ga ni bilo mogoče zagladiti ne s solzami, ne s prošnjami. Prepisujem Levočkin članek »O življenju in smrti«, piše Zofia Andrejeva, v katerem opisuje povsem drugačno srečo, nego sem si jo zamisli- la v mladosti. Dobro se spominjam, ka- ko sem se kot dekle hrepenela po sreči ki je zapopadana v požrtvovalnosti in delu za bližnjega. Živela sem življenje asketa in ko mi je usoda naklonila rod- bino, sem živela samo za njo. Zdaj pa moram priznati, da to ni bilo pravo živ- ljenje.

Zofia Andrejeva ni mogla razumeti novih življenjskih nazorov svojega moža. Za njo je pomenilo to prelom dušev- nosti. To so bila leta, ko je začel veliki ruski mislec na versko polje in ko sta izšli njegovi knjigi »Kaj naj torej sto- rimo« in »Kakšna je naša vera«. Zofia Andrejeva je kmalu opazila, da je po- stal mož zamišljen in da v rodbini ne najde one sreče, ki mu jo je hotela nu- diti. Prva leta je bil vesel in zadovoljen, rad se je mudil v krogu svoje rodbine in

vedno je našel dovolj časa, da se je za- baval z ženo in igral z deco. Ko je dal ženi prepisati svojo razpravo o cerkvi, je dejala Zofia Andrejeva, da ji to ten- dencijozno delo ne ugaja in da mora njen notranji mir. Ni mogla razumeti, čemu bi zdrav človek neprestano hodil v bol- nico in poslušal stokanje bolnikov. Pola- goma so se zbirali nad Tolstojev rodbi- no črni oblaki in bližala se je trage- dija, ki je uničila njeno srečo.

Ze štiri leta pred prelomom je Zofia Andrejeva zapisala v svoj dnevnik, da sedi po cele noči in objokuje svojo lju- bezen. Po 25 letih skupnega življenja je Tolstoj prvič zapustil ženo in prenoče- val v kabinetu. Sprla sta se zaradi ma- lenkosti. Žena mu je očitala, da ne skrbi za deco, da se ne zmeni za bolnega sinčka Iljušo in da mu noče narediti nove srajce. V resnici pa ni šlo za sinč- kovo srajco, marveč za možovo raz- merje do žene in dece. Nekega dne se je Tolstoj razjezil in izjavil, da namerava svojo rodbino zapustiti. In res je svojo grožnjo jeseni leta 1910 izpolnil. Ženi je dal čutili, da je več ne potrebuje. Sama piše v dnevniku, da jo je vrgel proč kot nepotrebno stvar, od katere je vse pričakoval in zahteval. Nudil ji pa ni ničesar, kar bi jo osrečilo. Kar se tiče rodbine, je bil Tolstoj po mnenju njego- ve soproge brezčuten in brezobziren. Tolstoj je začel občeovati z raznimi sum- livimi znanci, ki so ga smatrali za svo- jega učitelja. K njemu je zahajal med drugimi tudi neki Birjukov, ki se je hotel poročiti s Tolstojev hčerko Ma- šo. Mož pa je imel ljubico, ki jo je več- krat privedel na Jasno Poljano. Nekega dne je Zofia Andrejeva videla, kako Maša kramlja z Birjukovo ljubico-zi- dovko. Razjezila se je ter ozmerjala moža in hčerko. Očitila mu je, da ob- čuje s sumljivimi tipi ni da hoče dati svojo hčerko možu zelo burne preteklo- sti. Tolstoj se je razjezil in odšel.

Iz dnevnika se vidi, da Zofia Andre- jeva ni razumela značaja in duševnosti svojega moža. Če čitamo njen dnevnik zdaj, jo lahko mirno obdolžimo, da za- dene krivdava samo njo, dasi je bila po naravi dobra žena in skrbna mati. Du- ševno pa svojem možu še daleč ni bila dorasla in v tem tiči pravi vzrok trage- dije Tolstojev rodbine. Celih 48 let je bila možu zvesta družica, a kljub temu ni smela k njegovi smrtni postelji.

Dan nesreč v Pragi

Petek je bil v Pragi dan nesreč, ne- zgod in katastrof. Skoraj ni minila ura, da bi se ne pripetila kakšna večja nesreča. Žal, da so vse nesreče zahtevale tudi človeške žrtve. Ubila se je ena oseba, 19 je bilo težko, 10 pa lahko ranjenih. Ze rano jutraj je tovorni avtomobil zavo- zil v tramvajsko postajališče. Štiri več ali manj ranjene so prepeljali v bolnico. Dopoldne se je dala skupina 15 delav- cev na zidarskem odru fotografirati. Ne- nadoma se je oder podrl in vsi so padli

v globino. Pri nesreči je bilo 10 delav- cev težko, 5 pa lahko poškodovanih. Ze uro kasneje je izbruhnil na dvorišču sl- vite cerkve Sv. Frančiška požar, ki se je naglo širil in ogrožal prekrasno stav- bo. K sreči so gasilci ogenj kmalu udu- šili.

Naravnost senzacijonatna pa je bila bitka med policijo in nekim blaznežem, ki je pobegnil iz umobolnice in se doma v svojem stanovanju zabarikadiriral. Za- čel je streljati. Po več ur trajajoči bitki je policija blazneža s pomočjo gasilcev obvladala, k sreči pa to pot ni bilo no- bene človeške žrtve.

Toda mera nesreč še ni bila polna. Zvečer se je udrla nastropje neke hiše, pri čemer sta dva delavca strmoglavila v globino. Eden se je ubil, a drugega so težko ranjenega prepeljali v bolnico.

Ura reagira na smrt človeka

Mnogi ljudje verujejo, da je med člo- vekom in stvarmi, ki jih ima dolgo pri sebi in ki so mu zelo pri srcu, nekaka tajna zveza. Flammarion trdi, da se ura, ki jo je človek dolgo nosil, v hipu nje- gove smrti ustavi. Mnogi ljudje vam po- trdijo, da se je stara stenska ura ustavi- la, čim je hišni gospodar ali gospodinja umrla.

V Londonu se je pripetil nedavno za- nimiv dogodek. Neki Ewance je podedo- val po svojem sorodniku Lincolnu dra- gocen zbirko ur. Nedavno se je ena ura iz te zbirke izgubila. Bila je ura, ki jo je nosil Lincoln vedno pri sebi. Ewan- ce je bil prepričan, da mu je uro ukradel Lincolnov prijatelj Martens in zato ga je ogradil. Sodna obravnava je bila zelo zanimiva. Na vprašanje, je-li se čuti krivega, je Martens odgovoril, da ni kriv. Izjavil je:

»Res sem vzel uro, toda vrnil sem jo pravemu lastniku. To uro je nosil moj pokojni prijatelj Lincoln nad 20 let. Šla je brezhibno in Lincolnu nikoli ni prišlo na misel, da bi jo dal pregledati in po- praviti. Nekega večera smo z Lincol- nom in Ewancem večerjali. Lincoln je pogledal na uro. Bilo je točno pol enaj- stih. Naenkrat je moj prijatelj vzkliznil: Ura se je ustavila. To se ni še nikoli pripetilo. Stresel jo je in obračal, toda vse je bilo zama. In Lincoln je izjavil, da se je približala njegova zadnja ura. In res, še iste noči je umrl.«

Sodniki so z zanimanjem poslušali obtoženčevu pripovedovanje. Martens je nadaljeval:

»Po Lincolnovi smrti ura ni več šla. Ewance jo je dal večkrat popraviti, to- da noben urar je ni mogel popraviti. Ne- kaj dni je šla, potem se je pa zopet usta- vila. In tedaj sem se spomnil, da mi je Lincoln nekoč dejal, da bi se niti po smrti ne hotel ločiti od ure, ki jo je tako dolgo nosil. Morda je pozabil dolo- čiti to v oporoki. Zato sem vzel Ewancu to uro brez njegove vednosti, ker mi je ni hotel dati. Nisem je ukradel, marveč sem jo vrnil pokojnemu lastniku. Polo- žil sem jo na Lincolnov grob in odkar leži na gospodarjevem grobu, je njen mehanizem zopet v najlepšem redu. Ura gre, kakor je šla nad 20 let.«

Sodišče je Martensa oprostilo.

Važno za žitne in lesne trgovce!

V Star Pazovi (Sremska oblast) centru žitne trgo- vine, v glavni ulici,

proda se hiša s 3 velikimi skladišči

(za 50 vagonov hrane), košem za koruzo in kom- pletno urejeno, popolnoma novo, najmodernejšo

sušilnico

za umetno sušenje koruze (kapaciteta 3-4 vagone z električnim pogonom).

Zitna trgovina obstoi na tem mestu 35 let, a isto tako je uveden lesni promet

Vpraša se pri Štedionici, Stara Pazova.

Zahvala.

Za premnoge izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti našega ljubljene- ga soproga, brata, strica in svaka, gospoda

Franca Pavliča

hišnega posestnika in železn. vpokojenca

za poklonjeno cvetje in vence se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo pa smo dolžni gg. pevcem in godbi »Sloge« za ganljive žalostinke, Gospod. napred. društvu za vodmatski okraj ter vsem prijateljem in znancom, ki so blagega pokojnika v tako častnem stavilu spremlili na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 20. avgusta 1928.

Žalujoča soproga Marija Pavlič in ostali sorodniki

Lep lokal

pisarne, 2 elegantni stanovanji s 5 sobami se oddajo v novi hiši na Miklošičevi cesti, vis-a-vis hotela Union. Vprašati na Kralja Petra trgu 8, visoko priličje levo. 1471

Pazite na obleke

ker si veliko, veliko lahko pri- hranite. Če lo daste čistit in barva- ti v kemično pralnico, kjer je oca- najnižja in najbolj solidna po- strežba

Anton Boc,

LJUBLJANA, Solenburovska ul. št. 6. I. — tovarne Viš-Olince

Preprosto sobico

s celo oskrbo v Šiški v bližini drž. kolodvoru išče soliden go- spod. Ponudbe na upravo lista pod »Železničar«/1463.

Frizerko

resno, perfektno mož, sposobno za voditeljico, iščem. Plača po dogovoru. Ponudbe na salon F. Duič, Slavonska Požega. 1437

Vina

belega in rdečega od zlahtne trte imam naproda več sto hektoli- trov; pri odjemu nad 10 hl po Din. 6, izpod 10 hl pa 50 para več. D. Pačnik, Laško. 1477

Motor na sesani plin

24/30 HP v dobrem stanju kupi Lavoslav Levi, Sv. Ivan Zelina, Hrvatska. 1478

Trgovski pomočnik

išče nameščenja. Nastopi lahko takoj. Cenjene ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Služba 1424«.

Dva dijaka

se sprejmeta na stanovanje, event- tudi na hrano. Stari trg 24, pri- ličje. Zračna soba za vodo. 1486

Stanovanje

dveh sob in kuhinje išče mirna družina (3 osebe) v novi ali stari hiši. Ponudbe na upravo lista pod »Jesen«/1485.

Odvetniški uradnik

z večletno prakso, zmožen slov. in nemškega jezika, išče službo v Ljubljani. Ponudbe na upravo lista pod »Vesten«/1484.

Dijaka

z vso oskrbo sprejme uradniška družina v bližini Vrtače. Ponudbe na upravo lista pod »Dobra hra- na«/1483.

Kontoristinja

z večletno prakso (starejša mož), zmožna slovenskega in nemškega jezika — išče stalno mesto. Nastop 1. julija — Po- nudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Kontoristinja«/1138.

ELLY WEISS roj. KREMSIR

GJURO WEISS

trgovec v Bački Topoli

poročena

Ljubljana, 20. avgusta 1928

Lipski jesenski velesejem

(Leipziger Herbstmesse)

od 26. avgusta do 1. septembra 1928.

Največji in najstarejši svetovni vzorčni velesejem, na katerem so zastopane vse stroke trgovine in industrije. Najugodnejša prilika za nakup vsakršnega blaga, strojev itd. Posebni teh- nični, stavbarski, tekstilni, čevlarski in uslarski velesejem, združen z znanstvenimi predavanji, razkazovanjem in praktič-nimi predvajalji del iz vseh navedenih panog.

Pojasnila daje:

častno zastopstvo STEGU, Ljubljana, GLEDALIŠKA ULICA ŠTEV. 8.

Spominjajte se Tabora!